

byl jeho kanceláří fingoán. Tento stav věci vyšel najevo v trestní věci krajského soudu v N. Již tento nedostatečný dohled na kancelář, který umožnil zaslání dopisu, a dále ta okolnost, že obviněný neuznal za vhodnější tento postup své kanceláře napravit a celou věc urovnati, nežli veřejně připustiti, že dopis nepsal a nepodepsal, a na to se dokonce odvolávati, zakládají na straně obviněného zavinění způsobilé zlehčiti čest a vážnost stavu. Obviněný se však ještě osobně zasadil u M. o poskytnutí zápůjčky 5.000 Kč, slíboval, že veškeré peníze jí budou vráceny a přiměl skutečně M. k tomu, že zápůjčku poskytla. Postup obviněného musel nutně v M. vzbuditi přesvědčení, že nemůže o peníze přijíti a že jí obviněný jako advokát za to ručí, a když o peníze skutečně přišla, přirozeně kladla obviněnému za vinu, že jí o peníze připravil.

Čís. 320 dis.

Porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu, zastupoval-li advokát při sepisování smlouvy obě strany, hájil-li však jako právní zástupce a svědek zájmy jedné strany ve sporu vzniklém z této smlouvy, ač byla namítána její neplatnost.

Zlehčení cti a vážnosti stavu, sepsal-li advokát listinu o postupu pohledávky k tomu cíli, aby pohledávka nemusila býti vymáhána jménem věřitele a aby tento mohl vystupovati ve sporu jako svědek, uváděl-li ve sporu na zastření pravého stavu věci skutečnosti, které neodpovídaly pravdě, a zavedl-li tím podnět k obcházení zákona, jež mělo pro účastníky za následek trestní řízení pro zločin podvodu podle §§ 197, 199 a) tr. zák.

(Rozh. ze dne 8. května 1937, Ds II 11/36.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie vyhověl odvolání zástupce advokátní komory z nálezu disciplinární rady advokátní komory, pokud jím byl obviněný advokát zproštěn obvinění pro kárný přečin porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu, a změnil kárný nález v napadené části tak, že uznal obviněného vinným I. kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu, spáchaným tím, že ve sporu O. proti N., převzav zastupování O. jako cessionáře M. ve sporu o zaplacení 25.000 Kč, v tomto zastupování pokračoval i po doručení žalobní odpovědi, ve které byly obě kupní smlouvy, jím zprostředkované, a z nichž žalobní nárok byl též dovozován, napadány z důvodu, že byly sjednány na oko, II. kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, spáchaným tím, že v jeho kanceláři a za jeho intervence sepsanou listinou ze dne 30. srpna 1929 byla postoupena pohledávka 25.000 Kč, vážnoucí na realitě N. ve prospěch M., švagru obvi-

něného O-ovi, aniž ten o tom věděl a aniž O-em byla vyplacena postupní valuta, a že obviněný podal pak u krajského soudu žalobu na N. jménem O.

Z d ů v o d ů:

K bodu I. Kárná rada zjistila, že v advokátní kanceláři obviněného byly sepsány kupní smlouva ze dne 21. června 1929, již M. koupil od N. ideální polovinu domu jí patřící, a kupní smlouva ze dne 1. července 1929, již N. koupila celý tento dům zpět od M., nedošla však k přesvědčení, že obviněný byl při sepisování těchto smluv právním zástupcem obou smluvníků a neshledala proto nic závadného v tom, že obviněný ve sporu, který vznikl z druhé smlouvy, převzal zastupování cessionáře M-ova O. proti N. a tohoto zastupování se nevzdal, když N. za sporu namítala neplatnost kupní smlouvy ze dne 1. července 1929, při které obviněný jako právní zástupce spolupůsobil.

Tomuto názoru nelze v podstatných bodech přisvědčiti. Právnem dovozuje odvolání zástupce komory především, že obviněný sepisoval obě kupní smlouvy mezi M. a N. jako jejich společný zástupce. Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů vyslovil již opětovně, že při sepisování smluv mezi stranami, z nichž jedna není zastoupena advokátem, zastupuje advokát smlouvu sepisující o b ě strany a je tudíž jeho povinností hájiti v takovém případě zájmy obou stran (viz rozhodnutí č. 46, 86, 222, 252 dis. Sb. n. s.). Na tom nemůže nic změnit okolnost v kárném nálezu zdůrazněná, že obviněný v souzeném případě pozval N. k jednání dne 21. června 1929 do své kanceláře jakožto právní zástupce M. Rozhoduje, že obviněný jednal s M. a s N. o urovnání věcí a že s nimi ujednal a sepsal kupní smlouvu ze dne 21. června 1929. Rovněž je nerozhodné, že podle obsahu této smlouvy měl nésti útraty obviněného za sepsání této smlouvy M. sám a nikoliv obě smluvní strany, poněvadž okolnost, zda šlo o zastupování za úplatu, či bez ní, nemá významu pro posouzení otázky, zda advokát stranu zastupuje čili nic. Advokátní řád nečiní totiž zastupování strany advokátem závislým na tom, zda se zastoupení děje za úplatu (§§ 11, 16 adv. ř.), a také občanský zákon nestanoví za podmínku zmocnění úplatu zmocněncovu (§§ 1004, 1013 obč. zák.). Nutno však poukázati k tomu, že, pokud jde o ujednání a sepsání právě kupní smlouvy ze dne 1. července 1929, dala k ní podnět a její sepsání si vyžádala N., jak kárný nález zjišťuje, a že podle této smlouvy, jejíž opis si nejvyšší soud v řízení předběžném opatřil, zavázala se N., že sama zaplatí útraty obviněného za ujednání a sepsání smlouvy a kromě toho zaplatila hotově před podpisem smlouvy částku 5.000 Kč, kterážto částka byla podle vyjádření obviněného ve skutečnosti určena na úhradu ú t r a t a převodních poplatků z obou smluv, takže N. zaplatila fakticky útraty obou smluv. Rovněž nerozhodná je okolnost, že druhou smlouvu neujednal a nesepsal osobně obviněný, nýbrž jeho koncipient a jeho úřed-

nice v jeho advokátní kanceláři. V tom směru stačí poukázat na rozhodnutí č. 77 dis. Sb. n. s. jako kárného soudu odvolacího pro advokáty, kde nejvyšší soud vyslovil zásadu, že nelze rozeznávat mezi právním zastupováním obstarávaným advokátem osobně a obstarávaným jeho koncipientem (nebo jeho kanceláři) a že advokát je zodpověden za výkony právního zastupování strany provedené jeho koncipientem (nebo jeho kanceláři). Z toho tedy plyne, že obviněný byl při sepsování obou smluv mezi M. a N. právním zástupcem obou.

I za tohoto stavu věci se však obviněný staví na stanovisko — jež s ním zřejmě sdílí i kárná rada — že neporušil žádné povinnosti uložené v § 10 advok. řádu, když převzal zastoupení M., pokud se týče jeho cessionáře O., jenž ve sporu proti N. uplatňoval nárok vzniklý z tržové smlouvy ze dne 1. července 1929, třebaže obviněný tuto smlouvu sám sjednal a sepsal jako zástupce obou stran, tedy i N., neboť účelem ustanovení 1. odst. § 10 adv. řádu je výhradně ochrana dřívější strany potud, aby advokát při potomním zastupování odpůrce nemohl využití znalostí o poměrech svého dřívějšího klienta na úkor tohoto, kdežto ve zmíněném sporu šlo o uplatnění pohledávky naprosto nesporné, na základě uvedené kupní smlouvy a tedy se souhlasem N. zaknihované, jejíž smluvní půlroční výpověď vzala tato podle informace ze dne 1. července 1929 výslovně na vědomí, takže v tomto sporu k žádné kolisi zájmů, jakou má na mysli § 10 adv. řádu, ani dojíti nemohlo.

Leč otázka, zda nutno za vyličeného stavu věci již v pouhém převzetí právního zastoupení O. v uvedeném sporu proti N. spatřovati porušení povinností povolání obviněným, ustupuje v projednávaném případě do pozadí, neboť i kdyby bylo lze vzhledem ke zvláštním okolnostem tohoto případu přisvědčiti stanovisku obviněného, že podle situace, jaká zde byla při zahájení sporu, t. j. podání žaloby, mohl důvodně předpokládati, že půjde ve sporu jen o zjednání si exekučního titulu (rozsudku) pro pohledávku jinak nespornou, přehlídí kárný nález, že situace se podstatně změnila tím okamžikem, kdy žalovaná N. v žalobní odpovědi uplatňovala námitky právě ze smlouvy, kterou obviněný dojednal a sepsal, tvrdíc, že tato smlouva (stejně jako smlouvy předchozí) byla dělána pouze na oko, že M. nikdy nedal ani haléře na postavení domu, že mu polovinu domu dala připsati, poněvadž se s ní chtěl oženiti, že svou polovinu domu mu prodala pouze pod jeho nátlakem a že tedy zažalovaná pohledávka nikdy po právu nepozůstávala a že ona souhlasila s jejím vtělením pouze proto, aby se M. zbavila, a tvrdila dokonce, že obviněný o tom všem věděl, a vedla obviněného jako svědka o těchto okolnostech. Tím okamžikem, když obviněný jako právní zástupce žalobcův obsah této žalobní odpovědi seznal, musil si uvědomiti, že ve sporu nejde již o pohledávku co do důvodu a vzniku nepopřenou, a bylo jeho povinností vzdáti se právního zastupování. Neučinil-li tak, nýbrž podržel-li toto zastupování i nadále, shledává

odvolací soud právě v tom závažné provinění obviněného, neboť takové jednání přičilo se nepochybně povinností, jež advokátu jasně ukládá § 10 adv. řádu vzhledem k zájmům stran tímto předpisem chráněných.

Obviněného nemůže zprostiti viny skutečnost, že podáním ze dne 15. května 1930 vypověděl O-ovi plnou moc z důvodu, že byl zároveň také jím veden za svědka k vyvrácení uvedeného tvrzení N. a byl také dožádaným soudem vyslechnut jako svědek (dne 14. listopadu 1930), když se tak stalo jen na krátkou a přechodnou dobu, neboť již při výslechu svědků dožádaným okresním soudem dne 21. listopadu 1930 intervenoval za žalující stranu jeho koncipient Dr. B. a podáním ze dne 28. listopadu 1930 opatřeným jeho firmou a jeho podpisem — třebas jako právní zástupce byl v podání uveden Dr. K., advokát v P., který po vypovědění plné moci obviněným zastupoval O. — oznámil soudu adresu svědka M., podáním ze dne 5. května 1931 oznámil soudu již svým jménem, že se žalující strana vzdává tohoto svědka a dne 10. července 1931 předložil procesnímu soudu novou plnou moc O. a pak tohoto dále zastupoval, aniž O. formálně vypověděl plnou moc Dr. K., a zastoupení si podržel i tehdy, když se po zrušení rozsudku prvního soudu vrchním soudem jednalo o námitce N., že postup zažalované pohledávky O. se stal pouze na oko, a obviněný byl dne 11. dubna 1933 a dne 15. května 1934 procesním soudem vyslechnut jako svědek o této námitce.

Okolnost, že se obviněný při sepisování smluv pokládal pouze za právního zástupce M. a že neshledával nic závadného v převzetí a podržení právního zastoupení O. ve sporu, týkajícím se závazku, který vznikl právě ze smlouvy obviněným sjednané, je nerozhodná, neboť jde pouze o subjektivní nepoznání trestnosti skutkové podstaty kárného přečinu, které neomlouvá stejně jako v řízení trestním neznalost trestního zákona. Ostatně z toho, že se obviněný, jsa navržen oběma stranami za svědka, vzdal zastupování, je patrné, že si byl vědom kolise, do které se dostává.

Závadné jednání obviněného dostalo se na veřejnost jednak uvedeným sporem, jednak trestní věcí, v níž se obviněný trestně zodpovídal na oznámení N. Není pochyby, že jednání obviněného, který nejprve vystupoval jako právní zástupce obou stran, ale pak ve sporu ze smlouvy jím sjednané vzniklém pokračoval i potom, když N. namítala neplatnost uvedené smlouvy jedné strany proti druhé, a nejen jako právní zástupce, ale i jako svědek potíral zájmy své dřívější strany, mohlo vzbuditi nebezpečí, že osoby, které nejsou příslušníky stavu advokátního, mohou ze závadného jednání obviněného jako advokáta nepříznivě posuzovati stav advokátský vůbec a že v nich bude otřesena důvěra v tento stav, bez níž výkon advokacie je nemyslitelný. Jednání obviněného zakládá proto i skutkovou podstatu přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu.

K bodu II. Pokud se týče dalšího obvinění, nutno po stránce skutkové uvážiti následující okolnosti:

Smlouvou ze dne 30. srpna 1929, sepsanou v advokátní kanceláři obviněného, jejíž opis je ke spisům připojen, postoupil M. svou pohledávku 25.000 Kč, váznoucí na realitě N., švagru obviněného O-ovi a obviněný pak tuto pohledávku, když nebyla zaplácena po dané výpovědi a uplynutí výpovědní lhůty, jménem cessionáře O. u krajského soudu zažaloval. Tvrdil v žalobě, že valuta 25.000 Kč byla při postupu O-em M-ovi hotově vyplacena a na tomto tvrzení setrval i v dalším podání, když takové vyplacení valuty bylo v žalobní odpovědi popíráno. V průvodním řízení M. vyslechnut jako svědek přísežně dne 27. února 1932 u dožádaného soudu tuto skutečnost podle žaloby potvrdil a jeho výpověď byla při následujícím jednání před procesním soudem dne 24. května 1932 v přítomnosti obviněného jako právního zástupce žalobce přečtena. Toto tvrzení žaloby podané obviněným a tato přísežná výpověď svědka M. ukázaly se však později — pokud jde o vyplacení celé částky 25.000 Kč O-em M-ovi — nepravdivými. Byloť v uvedeném sporu zjištěno a obviněným je doznáno, že obviněný vyplatil M-ovi pouze 10.000 Kč, pokud se týče 9.738 Kč a že bylo dále ujednáno, že zbytek bude vyúčtován mezi obviněným M., totiž, že z tohoto zbytku budou hrazeny útraty obviněného, dávky, dlužné úroky a jiné výdaje, že tedy částka 15.000 Kč neměla nikdy býti vyplacena cessionářem O. cedentu M., nýbrž měla býti vyúčtována mezi M. a obviněným.

Tomuto zjištěnému stavu odpovídá ostatně také smír, kterým byl spor ukončen a jímž se N. zavázala zaplatiti O. 10.000 Kč, kdežto ohledně zbytku 15.000 Kč byl ponechán spor v klidu s tím, že O. postoupí tuto pohledávku zpět M.

Obviněný při svém svědeckém výslechu dne 14. listopadu 1930 uvedl, že na naléhání M. slíbil, že mu opatří zápůjčku prostřednictvím O., svého švagra, který již předem dal k tomuto souhlas, a vyplatil (obviněný) M-ovi asi 10.000 Kč, které si vypůjčil v bance, a že se s O. dohodl, že s ním tuto zápůjčku později vyúčtuje. Při opětném výslechu svědeckém, k němuž došlo následkem zrušujícího usnesení odvolacího soudu, obviněný dne 11. dubna 1933 udal, že se předem dotázal O., zda by chtěl zapůjčiti M. 25.000 Kč, když souhlasil, že vyhotoví postupní listinu, vypůjčil si od banky na směnku 10.000 Kč, tyto M-ovi vyplatil a O-ovi oznámil, že prozatím není třeba peněz k výplatě. Ohledně postupní listiny udal, že ji O. patrně v době jejího vystavení vůbec nepodpisoval, protože v P. nebyl a on s ním jednal až po splatnosti směnky po 30. listopadu 1929.

O. sám slyšen jako strana uvedl dne 7. června 1933, že zmocnil obviněného, aby z jeho peněz poskytl jednomu svému klientu zápůjčku 25.000 Kč proti hypotekárnímu zajištění, že však z jeho peněz nebylo nic vyplaceno, že údaj postupní listiny o vyplacení postupní valuty jím není správný a že jestliže obviněný M-ovi něco vyplatil, učinil tak ze svých peněz a že on obviněnému nic nedluží. Postupní listinu podepsal před prosincem 1929. Při opětném výslechu dne 23. září 1933 udal O., že postupní listinu podepsal až na podzim roku 1929, tedy dodatečně, což

obviněný připustil. Obviněný mu sdělil, že jde o pouhou formalitu, že klient zápůjčku sám splatí. Z toho vyrozuměl, že obviněný vyplatí zápůjčku ze svých peněz a na jeho peníze že sáhne teprve v případě, kdyby zápůjčka nebyla včas splacena. Dále udal O., že skutečně mu obviněný později sdělil, že klient zápůjčku nesplatil a že i pak smluvil s obviněným, že mu částku 10.000 Kč (která jedině byla M-ovi hotově vyplacena) zatím skutečně nepoukáže, nýbrž že mu pouze potvrdí, že uznává, že za něho vyplatil 10.000 Kč a že proto mu za tuto částku ručí. Zároveň s ním smluvil, že další částka 15.000 Kč bude zúčtována mezi obviněným a klientem (M.) podle úmluvy jemu vůbec obsahově neznámé. K zúčtování dosud nedošlo (to uznává i obviněný). Obviněný pak při jednání dne 15. května 1934 přiznal jako svědek, že O. podepsal postupní listinu ze dne 30. srpna 1929 hodně později po vtělení.

Z vylíčeného stavu věci i když se při tom přihlíží k pozdější výpovědi O., která se stala zřejmě již pod vlivem svědecké výpovědi obviněného, která mu byla v překladu sdělena, ve snaze dostat se s ní ve shodu, plyne nezvratně, jednak že na O., který před tím dal obviněnému zmocnění jen, aby z jeho peněz poskytl jednomu svému klientu zápůjčku 25.000 Kč proti hypotekárnímu zajištění, byla smlouvou ze dne 30. srpna 1929 v kanceláři obviněného sepsanou přímo převedena pohledávka, aniž O. o této transakci — cessi — prováděné jeho jménem a bez jeho zmocnění vůbec věděl (neboť obviněný jej o věci zpravil až dodatečně na podzim r. 1929, při čemž jej ještě ujistil, že jde o pouhou formalitu, ve skutečnosti o zápůjčku a že klient zápůjčku sám zaplatí) a dále — což je neméně závažné, že jím nebyla nikdy postupní valuta vyplacena, nýbrž že to byl obviněný sám, který si opatřil u banky 10.000 Kč a tuto částku, správně jen 9.738 Kč, M-ovi vyplatil, při čemž zbývající částka 15.000 Kč, jejíž skutečná výplata podle obsahu postupní listiny byla rovněž kvitována, měla zůstatí obviněnému k úhradě jeho předchozích útrat.

I když tyto skutečnosti samy o sobě se nemohou dotýkati otázky formální nebo materiální platnosti převodní smlouvy ze dne 30. srpna 1929 (t. j. když obviněný jako právní zástupce O. byl formálně oprávněn jeho jménem právní jednání uzavíratí) a skutečnost, zda, pokud a kým postupní valuta byla vyplacena, se podle předpisu §§ 1392—1399 obč. zák. platnosti cesse rovněž nedotýká, je přes to nepochybně, že uvedený postup pohledávky sloužil pouze k tomu cíli, aby pohledávka mohla býti na N. vymáhána ne jménem M., kterému ze smlouvy příslušela, ani jménem obviněného, který by přicházel v úvahu jako skutečný cessionář, nýbrž jménem O. Tímto postupem mělo býti zřejmě umožněno, aby M. a obviněný mohli vystupovati ve sporu v účinnější pozici jako svědci oproti N. jako straně. Jinak se nedá vysvětliti, proč nebyla pohledávka, kterou obviněný — jak uvádí — pokládal za úplně nespornou, žalována jménem věřitele M. a, když již se v důsledku poskytnutí zápůjčky tomuto mělo přikročiti k postupu, proč nebyl pro-

veden postup na obviněného, když tento částku 10.000 Kč ze svého zaplatil a zbytek 15.000 Kč měl sloužiti k úhradě jeho útrat. Ani na povahu nároku neměl postup žádného vlivu a nárok zůstal nárokem z kupní smlouvy ze dne 1. července 1929 a názor obviněného, že spor mezi cessionářem M-a a N-ovou nemá již s touto smlouvou nic společného, je mylný a svědčí tomu, že obviněný, jsa si vědom závadnosti svého jednání proti N., jejímž byl právním zástupcem při sjednání kupní smlouvy, volil cestu postupu pohledávky, aby tuto závadnost zakryl.

Z toho je tedy zřejmo, že obviněný podle povahy věci a osob, s nimiž jednal (M. udal v trestních spisech, že se dalo očekávati, že bude třeba pohledávku vymáhati sporem), možnost sporu předvídal. Tím méně tedy měl se pouštěti do věci budící dojem fikce právního jednání a obcházení přímé cesty neb zákona, která měla pro všechny účastníky také osudné následky, neboť proti všem, t. j. M., O. i obviněnému samému bylo u krajského soudu zavedeno přípravné vyhledávání pro podezření z trestného činu, při čemž M. byl dokonce obžalován pro zločin podvodu podle §§ 197, 199 a) tr. zák. a osvobozen teprve rozsudkem ze dne 12. října 1935. K tomuto stíhání zavdal přímou příčinu obviněný tím, že podal na N. žalobu jménem O. a důsledně pak jako jeho právní zástupce ve sporu též uváděl na zastření pravého stavu věci skutečností, které neodpovídaly pravdě.

Celým tímto svým jednáním se obviněný provinil proti zásadám poctivosti a slušnosti (podle intencí zákona a výslovného ustanovení § 1009 obč. zák. a § 10 adv. ř.), které mu ukládají, aby byl p o c t i v ý m z a s t á n c e m své strany a jejích zájmů a nepoužíval prostředků, které se s těmito zásadami nesnášejí, a toto jednání advokáta, který nejen strany jím zastoupené, ale i sebe vydal v nebezpečí trestního stíhání, nesrovnává se se ctí a vážností stavu advokátního a zakládá — ježto nezůstalo utajeno — skutkovou podstatu kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu. O porušení povinností povolání v tomto případě nejde.

Odůvodněnému odvolání zástupce komory bylo proto vyhověno a napadený zprošťující výrok kárného nálezu byl proto změněn ve výrok odsuzující.

Čís. 321 dis.

Zlehčení cti a vážnosti stavu, činil-li advokát způsobem obvyklým u revolverového tisku nátlak na odpůrce své strany, aby uspokojil uplatňovaný nárok spíše z obavy před nesnáze, jimiž mu bylo hrozeno, než proto, že nárok ten je odůvodněn.

(Rozh. ze dne 24. května 1937, Ds I 18/37.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie vyhověl odvolání zástupce advokátní komory